

DECLARACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA I ELS AGENTS SOCIALS A FAVOR DE LA CONTRATACIÓ PÚBLICA SOSTENIBLE

L'Estat espanyol pateix una situació de triple crisi política, social i econòmica des de fa una dècada. L'econòmica ha provocat l'atur de milions de persones, la dissolució de milers d'empreses, la precarització de condicions laborals i salarials de les persones treballadores i l'abandonament de les polítiques públiques de suport a l'ensenyament, la salut, la investigació i el desenvolupament. Aquesta situació és especialment greu per a les petites i mitjanes empreses, els autònoms i el petit comerç, que compten, en general, amb menys capacitat d'accés als recursos financers, comercials, tecnològics per afrontar amb suficients garanties el seu desenvolupament. Són símptomes d'una crisi del sistema.

Per transformar aquesta realitat, és urgent fer emergir models de produir i consumir més sostenibles, amb un major retorn social, i respectuosos amb els drets laborals. La contractació de les administracions públiques és una eina amb un alt potencial per impulsar aquesta transformació. Una dada ho fa evident: la compra de béns i serveis per part de les administracions públiques suposa a l'Estat espanyol al voltant d'un 18,5% del Producte Interior Brut.

Tot i això, en els últims anys el potencial de la contractació pública estratègica ha estat infrautilitzat i fins i tot ha generat impactes negatius. El preu ha predominat com a criteri determinant per a l'adjudicació dels contractes sobre altres consideracions de caràcter laboral, social, ambiental o d'igualtat de gènere. Així, les administracions públiques han actuat massa sovint com a agents generadors de precarització, de desigualtat i de condicions de producció social i ambientalment insostenibles.

Així mateix, la corrupció, que afecta el sistema tradicional de partits establert s'ha emparat en un sistema de contractació pública complex, confús, opac i poc transparent.

Davant de tot això, és crucial promoure una contractació pública responsable. També cal que la contractació pública impulsi el teixit productiu local, donant accés a les PIMES i promovent l'economia social. Finalment, la contractació pública ha de ser transparent, fiscalitzable, i ha de penalitzar males pràctiques empresarials.

Hi ha dos instruments legals d'especial significació per atendre aquests reptes. D'una banda, la declaració de 25 de setembre de 2015 adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, "l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible". Per l'altra banda, la Directiva europea 24/2014 de contractació pública.

Aquesta Directiva porta massa temps pendent de transposició a l'Estat espanyol. Finalment, el govern del PP ha presentat a les Corts un projecte de llei de contractes del Sector Públic. Aquesta proposta suposa, en el millor dels casos, una simple còpia dels preceptes existents. Però no defineix nous procediments de contractació àgils i eficients, ni un sistema de recursos legals que protegeixin les empreses licitadores, ni una organització interadministrativa que impulsi la contractació pública com una eina

estratègica de la política pública. I el que és pitjor, retalla alguns dels avenços que suposava la norma europea. Per exemple, desatenent la possibilitat que obre la directiva de la UE que les administracions paguin directament als subcontractistes quan la contractista principal incorri en morositat.

Així doncs, la llei proposada pel govern central no emprèn la necessària simplificació i modernització administrativa de la contractació pública i no facilita el marc legal necessari per desenvolupar una contractació pública responsable. En ple 2017, tampoc aborda íntegrament la contractació electrònica, ni estableix un règim jurídic comú de contractació que acabi amb el mosaic de regulacions singulars avui existents a les Instruccions de contractació de cada organisme. El recurs especial que coneixen els tribunals administratius de contractació continua sent un àmbit reservat als grans contractes.

Ens trobem, doncs, davant d'una oportunitat perduda per generar marcs legals que permetin fer de la contractació pública una eina de transformació social i econòmica. Per tot això, les entitats que subscriuen aquesta declaració acorden:

1. Reconèixer i reafirmar la importància d'una contractació pública sostenible que incorpori aspectes socials i ambientals en la presa de decisions, amb l'objectiu de contribuir a la transformació socioeconòmica i la dinamització del teixit productiu local, de les petites i mitjanes empreses i de totes aquelles organitzacions que generin impactes econòmics, socials i ambientals positius.
2. Manifestar la preocupació amb el text del Projecte de Llei de Contractes del Sector Públic presentat pel govern del PP perquè no garanteix una contractació pública responsable, eficient, íntegra, transparent i sostenible.
3. Reclamar que la Llei de Contractes del Sector Públic incorpori els següents objectius concrets:
 - Suprimir les Instruccions de contractació que cada organisme del sector públic pot redactar per regular la seva contractació i establir un marc jurídic comú que, respectant les competències de les CCAA, asseguri la participació de les empreses i especialment les PIMES en qualitat de seguretat jurídica i igualtat de condicions.
 - Ampliar l'àmbit material per a la interposició del recurs especial que abasti també els contractes licitats públicament de llindar no harmonitzat, als efectes d'atacar la corrupció en la contractació pública i eliminar les males pràctiques, garantint en tot cas l'eficiència i sumarietat a la resolució dels recursos que coneixen els Tribunals Administratius de Recursos Contractuals.
 - Regular la contractació dels serveis públics atenent a consideracions singulars de qualitat, territorialitat i accessibilitat en la prestació dels serveis.
 - Assegurar que el concepte d'oferta econòmicament més avantatjosa es basi en l'òptima relació qualitat-preu, incorporant valoracions de tipus social, ètic, laboral, ambiental i d'igualtat de gènere. Desplegar les eines

i procediments necessaris perquè això sigui assumible. - Agilitar els procediments de contractació pública i regular un procediment obert realment simplificat que permeti la selecció de l'oferta amb eficiència i la reducció del termini mínim de presentació d'ofertes.

- Garantir el control i supervisió de la contractació pública amb la constitució d'un comissionat de les Corts Generals que vetlli per la integritat i dirimeixi els conflictes d'interessos en els procediments de contractació, a la vegada que asseguri la competència lleial entre les empreses.
- Regular íntegrament la contractació electrònica, revisant els processos i funcionalitats per agilitzar el sistema de comunicació entre els agents intervinents. Definir el model i els sistemes que poden seguir totes les administracions públiques per a la implantació de la contractació electrònica i regular el paper dels proveïdors privats de serveis informàtics.
- Atendre les singularitats de la contractació de les administracions locals considerant els mitjans humans i materials de què disposa i l'amplitud de les seves competències directament vinculades amb la satisfacció de les necessitats vitals de la ciutadania del seu territori.
- Regular les peculiaritats dels serveis a les persones, garantint la seva universalitat i continuïtat, l'atenció a les persones usuàries i l'experiència de les entitats prestadores.
- Potenciar la participació en la contractació pública de les petites i mitjanes empreses, artesans i proveïdors locals i de proximitat i habilitar la possibilitat del pagament directe del preu a l'empresa subcontractista en cas de morositat de l'empresa contractista principal.
- Regular la contractació reservada de serveis a les persones a favor de les empreses socials.
- Establir mecanismes que facilitin la participació de les empreses socials en la contractació pública per promoure models de negoci generadors d'efectes econòmics ambientals, socials i de bon govern positius, reservant un segment de la contractació no sotmesa a regulació europea a favor d'aquestes.
- Regular la relació entre els òrgans de l'Administració local i els serveis competents en matèria d'inspecció laboral i ambiental per a un major control en cas d'incompliment per part de les empreses contractades i subcontractades de les seves obligacions ambientals, laborals i de Seguretat Social.
- Regular la prohibició de contractar les empreses que directa o indirectament, mitjançant empreses interposades, realitzin activitats en paradisos fiscals a fi d'incomplir les seves obligacions tributàries en el país on duen a terme l'activitat econòmica o per a la realització d'altres activitats il·lícites que, en tot cas, comporten l'obtenció d'avantatges i generen una competència deslleial en les licitacions públiques.

4. Traslladar aquest acord a les institucions europees implicades, al Govern d'Espanya, a les meses del Congrés i del Senat i als grups polítics, així com a les entitats municipalistes i els agents patronals i sindicals del país.

Gerardo Pisarello
Primer tinent d'alcaldia de l'Ajuntament de Barcelona

Josep González
President de PIMEC

Joan Carles Gallego
Secretari general de CCOO de Catalunya

Laura Pelay Bargalló
Vicesecretària general de l'Àrea Externa i portaveu de UGT Catalunya

A Barcelona, a 27 de març de 2017.